

**Київський національний торговельно-економічний університет
Харківський торговельно-економічний інститут КНТЕУ**

Кафедра готельного та туристичного бізнесу

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Конкурентоспроможність підприємств сфери послуг

повна назва навчальної дисципліни

для підготовки
студентів ступеня
вищої освіти

бакалавр

молодший бакалавр,
бакалавр чи магістр

року набору

2016

курсу

5

номер курсу, на якому викладається дисципліна

форма навчання

заочна

форма навчання

статус дисципліни

вибіркова

Харків, 2020 рік

Розробник:

Антонова Олена Вікторівна, доцент кафедри
туристичного та готельного бізнесу, кандидат
економічних наук

прізвище, ім'я, по батькові повністю, посада повністю, науковий
ступінь, вчене звання повністю

10.09.2020 р.

Програму розроблено на підставі силабусу навчальної дисципліни, затвердженого на засіданні методичної ради інституту, протокол від 08.05.2020 р. № 04.

Програму розглянуто та затверджено на засіданні методичної комісії інституту, протокол від 10.09.2020 р. № 1.

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Метою викладання навчальної дисципліни є формування системи теоретичних і прикладних знань, умінь і навиків щодо використання методичного апарату конкурентного аналізу для визначення рівня конкурентоспроможності підприємств сфери послуг у сучасних умовах.

Предметом вивчення навчальної дисципліни є методи визначення конкурентоспроможності підприємств сфери послуг.

Навчальна дисципліна передбачає знання основ економічної теорії, економіки галузі (готелів і ресторанів, туризму), менеджменту галузі (готелів і ресторанів) та планується до вивчення здобувачами ступеня вищої освіти бакалавр на 5 курсі.

Мова викладання – українська.

У результаті вивчення дисципліни студент має

знати:

- сутність та особливості різних видів конкурентних переваг;
- функції і методи управління конкурентоспроможністю підприємства;
- методи формування конкурентних переваг;
- особливості визначення конкурентного статусу підприємства;
- методологічні особливості оцінки конкурентоспроможності різних підприємств;

підприємств;

- можливості оптимізації господарських рішень та вибору альтернатив.

вміти:

- визначати конкурентну позицію підприємства та його конкурентний статус;

- аналізувати причини та умови виникнення конкурентних переваг;

- здійснювати порівняльний аналіз діяльності підприємств;

- здійснювати вибір бази порівняння та показників для оцінювання конкурентоспроможності підприємства;

- здійснювати комплексну оцінку конкурентоспроможності підприємства;

- визначати конкурентні стратегії підприємства;

- обґрунтувати можливості раціонального використання потенціалу підприємства;

- творчо використовувати знання, отриманні під час вивчення дисципліни.

2. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Програма дисципліни

Тема 1. Конкурентоспроможність як категорія і як властивість підприємства

Сутність конкуренції, конкурентних переваг та конкурентоспроможності: сучасна класифікація, основні форми та види міжнародної конкуренції. Види конкурентної поведінки. Рівні ведення конкурентної боротьби. Ринок як

спільнота конкуруючих компаній. Порівняльна характеристика основних ринкових структур. Конкурентоспроможність суб'єкта конкуренції та її основні ознаки.

Тема 2. Конкурентні переваги підприємства. Діагностика конкурентоспроможності підприємства сфери послуг

Методологія аналізу конкурентних переваг підприємств сфери послуг, класифікація методів управління конкурентними перевагами, аналіз діяльності конкурентів. Теорія управління конкурентними перевагами на основі їх ексклюзивних цінностей: сутність та класифікація цінностей, методичні основи управління конкурентними перевагами різних об'єктів.

Тема 3. Конкурентні стратегії

Система конкурентних стратегій підприємства. Стратегії надбання конкурентної переваги (загальні стратегії конкуренції). Стратегії конкурентної поведінки підприємства. Стратегія забезпечення конкурентоспроможності як комплексна стратегія. Ситуаційне проектування конкурентної стратегії.

Тема 4. Конкурентоспроможність послуги та методи її оцінки

Фактори, чинники та критерії конкурентоспроможності послуги сфери туризму, готельного та ресторанного бізнесу. Методи оцінки конкурентоспроможності послуги. Якість послуги – основний важіль забезпечення її конкурентоспроможності. Основні підходи до управління конкурентоспроможністю послуги.

Тема 5. Оцінка конкурентоспроможності персоналу підприємств сфери послуг.

Методика оцінки конкурентоспроможності персоналу підприємства. Використання системного аналізу при оцінці конкурентоспроможності підприємства. Загальні підходи до оцінки конкурентоспроможності галузі.

Тема 6. Система та процес управління конкурентоспроможністю підприємства.

Чинники, що визначають рівень конкурентоспроможності підприємства. Методи оцінки рівня конкурентоспроможності підприємств. Системно-процесний підхід до управління конкурентоспроможністю підприємства. Специфічні особливості забезпечення конкурентоспроможності бізнес-організацій різних типів.

Тема 7. Розробка та забезпечення реалізації програм підвищення конкурентоспроможності підприємств сфери послуг.

Концепція розробки та забезпечення реалізації програми підвищення конкурентоспроможності підприємства. Етапи розробки програми підвищення конкурентоспроможності. Програми підвищення конкурентоспроможності підприємства та галузі. Галузева залежність методів і форм конкуренції.

3. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Теми дисципліни	Обсяг у годинах																								
	денна форма												заочна форма												
	повна						скорочена						повна						скорочена						
	усього	у тому числі					усього	у тому числі					усього	у тому числі					усього	у тому числі					
Л		СЗ	ПЗ	ЛЗ	СРС	Л		СЗ	ПЗ	ЛЗ	СРС	Л		СЗ	ПЗ	ЛЗ	СРС	Л		СЗ	ПЗ	ЛЗ	СРС		
Тема 1. Конкуреноспроможність як категорія і як властивість підприємства.													22						22						
Тема 2. Конкурентні переваги підприємства. Діагностика конкурентоспроможності підприємства сфери послуг													22						22						
Тема 3. Конкурентні стратегії													22						22						
Тема 4. Конкуреноспроможність послуги та методи її оцінки													16	2		2			12						
Тема 5. Оцінка конкурентоспроможності персоналу підприємств сфери послуг.													16	2		2			12						
Тема 6. Система та процес управління конкурентоспроможністю підприємства.													16	2		2			12						
Тема 7. Розробка та забезпечення реалізації програм підвищення конкурентоспроможності підприємств сфери послуг.													21						21						
Усього годин / кредитів ECTS													135/4,5	6		6			123						

Навчальні матеріали з освітнього компоненту доступні у відповідному інтерактивному курсі на Порталі навчальних ресурсів та інформаційної підтримки освітнього процесу інституту:
<http://beta-edu.htei.kh.ua/moodle/course/view?id=4735>

4. ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

Тема 1. Конкурентоспроможність як категорія і як властивість підприємства

Передбачено опрацювання питань, які подано нижче.

1. Сутність конкуренції, конкурентних переваг та конкурентоспроможності: сучасна класифікація, основні форми та види міжнародної конкуренції.

2. Ринок як спільнота конкуруючих компаній.

3. Порівняльна характеристика основних ринкових структур. Конкурентоспроможність суб'єкта конкуренції та її основні ознаки.

Тема 2. Конкурентні переваги підприємства. Діагностика конкурентоспроможності підприємства сфери послуг.

Передбачено опрацювання питань, які подано нижче.

1. Сутність та класифікація конкурентних переваг.

2. Методологія аналізу конкурентних переваг підприємств сфери послуг.

3. Управління конкурентними перевагами.

Тема 3. Конкурентні стратегії

Передбачено опрацювання питань, які подано нижче.

1. Стратегії надбання конкурентної переваги (загальні стратегії конкуренції).

2. Стратегії конкурентної поведінки підприємства.

3. Стратегія забезпечення конкурентоспроможності як комплексна стратегія.

Тема 4. Конкурентоспроможність послуги та методи її оцінки

Передбачено опрацювання питань, які подано нижче, і практичних завдань, які наведені в Порталі навчальних ресурсів.

1. Фактори, чинники та критерії конкурентоспроможності готельної послуги.

2. Особливості оцінки конкурентоспроможності послуг.

3. Якість послуги – основний важіль забезпечення її конкурентоспроможності.

Тема 5. Оцінка конкурентоспроможності персоналу підприємств сфери послуг.

Передбачено опрацювання питань, які подано нижче, і практичних завдань, які наведені в Порталі навчальних ресурсів.

1. Методика оцінки конкурентоспроможності персоналу підприємства.

2. Використання системного аналізу при оцінці конкурентоспроможності підприємства.

3. Загальні підходи до оцінки конкурентоспроможності галузі.

Тема 6. Система та процес управління конкурентоспроможністю підприємства.

Передбачено опрацювання питань, які подано нижче, і практичних завдань, які наведені в Порталі навчальних ресурсів.

1. Чинники, що визначають рівень конкурентоспроможності підприємства.

2. Методи оцінки рівня конкурентоспроможності підприємства.

3. Основні підходи до управління конкурентоспроможністю послуги.

Тема 7. Розробка та забезпечення реалізації програм підвищення конкурентоспроможності підприємств сфери послуг.

Передбачено опрацювання питань, які подано нижче.

1. Концепція розробки та забезпечення реалізації програми підвищення конкурентоспроможності підприємства.

2. Етапи розробки програми підвищення конкурентоспроможності.

3. Програми підвищення конкурентоспроможності підприємства та галузі.

Зміст, порядок виконання та критерії оцінювання самостійної роботи студентів наведено у відповідному інтерактивному курсі на Порталі навчальних ресурсів та інформаційної підтримки освітнього процесу інституту:

<http://beta-edu.htei.kh.ua/moodle/course/view.php?id=4735>.

Організація самостійної роботи студентів регламентується наступними нормативними документами:

- Положенням про самостійну роботу студентів Харківського торговельно-економічного-інституту КНТЕУ;

- Положенням про організацію освітнього процесу у Харківському торговельно-економічному інституті КНТЕУ.

5. ФОРМИ ТА МЕТОДИ ОЦІНЮВАННЯ

Для визначення рівня засвоювання студентами навчального матеріалу використовуються наступні форми оцінювання та схема розподілу балів:

	Рейтингові оцінки	Макс. бали за формами навчання	
		денна	заочна
1	Поточний контроль		60
1.1	Тема 1 Конкурентоспроможність як категорія і як властивість підприємства		
	Відповідь на відкриті питання		2
	Тестування на Порталі		5
1.2	Тема 2 Конкурентні переваги підприємства. Діагностика конкурентоспроможності підприємства сфери послуг		
	Відповідь на відкриті питання		2
	Тестування на Порталі		5
1.3	Тема 3 Конкурентні стратегії		
	Відповідь на відкриті питання		2
	Тестування на Порталі		5

	Рейтингові оцінки	Макс. бали за формами навчання	
		денна	заочна
1.4	Тема 4 Конкурентоспроможність послуги та методи її оцінки		
	Опрацювання практичних завдань		7
	Тестування на Порталі		5
1.5	Тема 5 Оцінка конкурентоспроможності персоналу підприємств сфери послуг		
	Відповідь на відкриті питання		5
	Тестування на Порталі		5
1.6	Тема 6 Система та процес управління конкурентоспроможністю підприємства		
	Опрацювання практичних завдань		5
	Тестування на Порталі		5
1.7	Тема 7 Розробка та забезпечення реалізації програм підвищення конкурентоспроможності підприємств сфери послуг		
	Відповідь на відкриті питання		2
	Тестування на Порталі		5
2	Підсумковий семестровий контроль (письмова екзаменаційна робота)		40
2.1	Завдання на оцінювання теоретичних знань (комп'ютерне тестування)		15
2.2	Завдання на оцінювання практичних навичок		10
2.3	Завдання на оцінювання професійних вмінь (ситуаційне завдання)		15
3	Оцінка з дисципліни		100

Під час організації освітнього процесу на Порталі використовуються наступні елементи:

- опрацювання практичних завдань: елемент «Завдання»;
- відповідь на відкриті питання: елемент «Завдання»;
- тестування: елемент «Тест».

Оцінювання результатів навчання студентів здійснюється за 100-бальною шкалою та шкалою ЄКТС. Умовою допуску до підсумкового семестрового контролю є виконання програми навчальної дисципліни і отримання оцінки за виконання завдань поточного контролю не менше ніж 36 балів. Мінімальна загальна кількість балів для отримання позитивної оцінки з дисципліни – 60.

Організація та проведення контрольних заходів регламентується наступними нормативними документами:

- Положенням про оцінювання результатів навчання студентів у Харківському торговельно-економічному інституті КНТЕУ;
- Положенням про організацію освітнього процесу у Харківському торговельно-економічному інституті КНТЕУ.

6. РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

6.1. Основні джерела інформації

1. Лупак Р. Л. Конкурентоспроможність підприємства : навч. посіб. / Р. Л. Лупак, Т. Г. Васильців. – Львів : Видавництво ЛКА, 2016. – 484 с.
2. Цибульська Е. І. Конкурентоспроможність підприємства : навч. посіб. – Харків: Вид-во НУА, 2018. – 320 с.

6.2. Додаткові джерела інформації

3. Должанський І. З., Конкурентоспроможність підприємства: Навч. посібник / І. З. Должанський, Т. О. Загорна. – Київ: Центр навчальної літератури, 2006. – 384 с.
4. Брюховецкая Н. Е. Конкуренция и соревнование в условиях инновационного развития предприятий /Н. Е. Брюховецкая, И. П. Булеев // Вісник економічної науки України. – №1. 2017. - С.7-15.
5. Євтушенко Н.О. Фінансовий менеджмент: навчальний посібник навчальний /Н.О. Євтушенко. - Запоріжжя: ЗНУ, 2015. – 142с.
6. Омеляненко Т. В. Управління конкурентоспроможністю підприємства / Т. В. Омеляненко. – Київ: КНЕУ, 2006. – 272 с.
7. Про захист від недобросовісної конкуренції [Електронний ресурс] : Закон України від 7 червня 1996 р. № 236/96-ВР // Верховна Рада України : [база даних]. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/236/96-%D0%B2%D1%80#Text>. – Станом на 25.08.2020. – Назва з екрана.
8. Про захист економічної конкуренції [Електронний ресурс] : Закон України від 11 січня 2001 р. № 2210-III // Верховна Рада України : [база даних]. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2210-14#Text>. – Станом на 25.08.2020. – Назва з екрана.
9. Яркіна Н. М. Економіка підприємства : навч. посіб. / Н. М. Яркіна – Київ : Ліра-К, 2015. – 498 с.